

Afgørelse om indregning af en fratrædelsesaftale i varmeprisen

22. januar 2025

J.nr.: 24/01027

Resumé

Af en fratrædelsesaftale på samlet 12 mio. kr. mellem Farum Fjernvarme a.m.b.a. og en direktør i selskabet udgjorde ca. 2 mio. kr. sædvanlig løn i en aftalt opsigelsesperiode på 12 måneder, ca. 2,5 mio. kr. udgjorde en aftalt fratrædelsesgodtgørelse svarende til 15 måneders løn, mens den resterende del, dvs. ca. 7,5 mio. kr., udgjorde vederlag som følge af en gensidig aftalt uopsigelsesperiode på 10 år.

Forsyningstilsynet finder, at fratrædelsesaftalen mellem Farum Fjernvarme a.m.b.a. og selskabets direktør samlet set ikke medfører varmepriser eller andre betingelser, som er urimelige eller i strid med varmforsyningslovens prisregulering. Forsyningstilsynet lægger vægt på, at løn, herunder vederlag i forbindelse med fratrædelse, er en driftsomkostning, som kan indregnes i varmepriserne, at det er sædvanligt, at erhvervsvirksomheder aftaler udbetaling af et vederlag ved direktørers fratrædelse, og at dette også gælder for varmforsyningsvirksomheder, at ca. 10,75 mio. kr. af fratrædelsesaftalen ikke indregnes i varmeprisen, men finansieres af fri kapital (indskudskapital) hidrørende fra Farum Fjernvarme a.m.b.a. og at fratrædelsesaftalens resterende del på ca. 1,25 mio. kr. er af en størrelsesorden, der kan indregnes i varmeprisen som en nødvendig omkostning.

Afgørelse

Forsyningstilsynet træffer afgørelse om, at en fratrædelsesaftale mellem Farum Fjernvarme a.m.b.a. og en direktør i selskabet samlet set ikke medfører varmepriser eller andre betingelser, som er urimelige eller i strid med varmforsyningslovens prisregulering.

Afgørelsen er truffet efter varmforsyningslovens § 21, stk. 4. Sagens baggrund og begrundelsen for Forsyningstilsynets afgørelse fremgår nedenfor.

Sagsfremstilling

Forsyningstilsynet har rejst sagen af egen drift.

Farum Fjernvarme a.m.b.a. (herefter Farum Fjernvarme) og I/S Vestforbrænding (herefter Vestforbrænding) har afgivet oplysninger og besvaret spørgsmål vedrørende Farum Fjernvarmes tidligere direktørs (herefter direktøren) ansættelsesforhold og finansieringen af dennes godtgørelse som følge af, at Vestforbrænding med regnskabsmæssig virkning fra 1. januar 2024 overtog Farum Fjernvarme. Hovedpunkterne af selskabernes oplysninger er sammenfattet herunder. Herudover har Farum Fjernvarmes

FORSYNINGSTILSYNET

Torvegade 10
3300 Frederiksværk

Telefon 4171 5400

Digital Post til os:
Send via virksomheder@forsyningstilsynet.dk
Send via borger@forsyningstilsynet.dk

regnskaber af henholdsvis 1981, 1982 og 2023 samt Aftale om sammenlægning af varmeforsyningsaktiviteter mellem Farum Fjernvarme a.m.b.a. og Vestforbrænding I/S af 8. december 2023 indgået i Forsyningstilsynets vurdering af sagen.

Oplysninger fra Farum Fjernvarme

Farum Fjernvarme har oplyst, at direktøren tiltrådte stillingen i 2009. I 2020 blev der aftalt nye vilkår i direktørens ansættelseskontrakt som følge af, at Farum Fjernvarme stod over for at skulle bygge en større varmepumpe og derfor ønskede at fastholde direktøren. Direktørens løn blev ikke ændret i denne forbindelse.

Med hensyn til de faktuelle forhold om direktørens ansættelsesforhold efter ændringerne i 2020 fremgår det af Farum Fjernvarmes oplysninger i sagen, at der fra Farum Fjernvarmes side var et opsigelsesvarsel 12 måneder (videreførelse af tidligere aftale). Det fremgår endvidere, at direktøren i opsigelsesperioden var berettiget til fritstilling uden modregningsadgang, når igangværende opgaver var overleveret (videreførelse af tidligere aftale). Det fremgår desuden, at direktøren var berettiget til en fratrædelsesgodtgørelse på 15 måneders løn ved fratrædelse som led i overdragelse af væsentlige dele af virksomheden (videreførelse af tidligere aftale). Endelig fremgår, at der var aftalt en gensidig uopsigelsesperiode for ansættelsesforholdet på 10 år (nyt i forhold til tidligere aftale).

Farum Fjernvarme har oplyst, at der i forbindelse med overdragelsen af Farum Fjernvarme til Vestforbrænding blev indgået en fratrædelsesaftale med direktøren på samlet 12 mio. kr. bestående af forskellige vederlagselementer. Ca. 2 mio. kr. udgjorde sædvanlig løn i aftalt 12 måneders opsigelsesperiode, jf. pkt. 1 og 2 oven for. Ca. 2,5 mio. kr. udgjorde aftalt fratrædelsesgodtgørelse, jf. pkt. 3 oven for. Ca. 7,5 mio. kr. (svarende til differencen op til 12 mio. kr.) udgjorde godtgørelse som følge af den resterende del af aftalt gensidig uopsigelsesperiode, jf. pkt. 4 oven for.

Farum Fjernvarme har oplyst, at det i forbindelse med overdragelsen af Farum Fjernvarme til Vestforbrænding blev aftalt, at omkostningerne til direktørens fratrædelsesaftale skulle afholdes af Vestforbrænding, og at omkostningerne hertil således ikke ville blive indregnet i Farum Fjernvarmes varmepriser.

Farum Fjernvarme har endelig tilkendegivet, at det er Farum Fjernvarmes opfattelse, at heller ikke Vestforbrænding vil pålægge de varmemeforbrugere, som i forbindelse med overdragelsen af Farum Fjernvarme overgik til Vestforbrænding, et tillæg til varmepriserne i anledning af direktørens fratrædelsesaftale.

Oplysninger fra Vestforbrænding

Vestforbrænding har vedrørende omkostningerne til direktørens fratrædelsesaftale og finansieringen heraf oplyst, at Vestforbrænding sig ved overdragelsen af Farum Fjernvarme påtog at afholde omkostningerne til fratrædelsesaftalen på vegne Farum Fjernvarme. Det er oplyst, at Vestforbrænding overtog Farum Fjernvarmes indskudskapital på ca. 10,75 mio. kr. Det er oplyst, at Vestforbrænding overtog fra Farum Fjernvarme 15 mio. kr. vedrørende et ubenyttet grundstykke, som er en særskilt parcel ud af den ejendom/grund, hvorpå den omtalte varmepumpe er placeret, og som sælges af Farum Fjernvarme. Det er oplyst, at af de 12 mio. kr. i fratrædelsesaftalen vil de ca. 10,75 mio. kr. kunne finansieres med den overtagne indskudskapital. Det er oplyst, at den re-

sterende del af fratrædelsesaftalen, dvs. ca. 1,25 mio. kr., vil kunne finansieres af værdien af grundstykket. Endelig er det oplyst, at fratrædelsesaftalen i øvrigt ikke vil blive finansieret af/indgå i opgørelsen af et eventuelt særligt aftalt tillæg/fradrag i Vestforbrændings varmepris for varmekonsum i Farum Fjernvarme.

Vestforbrænding har om indskudskapitalen supplerende tilkendegivet, at ifølge Farum Fjernvarmes årsregnskaber for 1980 og 1981, som er fremlagt i forbindelse med sagen, hidrører indskudskapitalen fra før 1981 og udgør dermed frie midler. Det er endvidere tilkendegivet, at indskudskapitalen dækker næsten hele fratrædelsesaftalen, og at det resterende beløb på ca. 1,25 mio. kr. er af en størrelsesorden, at det må kunne indregnes i varmepriserne, dersom beløbet ikke kan anses for at kunne finansieres af værdien af grundstykket.

Vestforbrænding har supplerende om likviditetsgørelse af indskudskapitalen tilkendegivet, at Vestforbrænding ikke har en kassekredit, men et positivt bankindestående. Det er oplyst, at Vestforbrænding har en stor fri egenkapital, som foreligger i værdipapirer. Det er oplyst, at disse værdipapirer genererer renter, som er frie midler. Det er endelig oplyst, at disse renter sættes ind på bankkontoen og har rigeligt kunne finansiere fratrædelsesaftalen.

Vestforbrænding har om grundstykket (den ekstra parcel) supplerende – og efter det oplyste baseret på oplysninger fra Farum Fjernvarmes revisor – tilkendegivet, at købet af grunden (den samlede ejendom) ikke er afskrevet over varmepriserne. Det er oplyst, at grundstykket (den ekstra parcel) ikke tilhører varmekonsumerne, men er frie midler. Det er oplyst, at den del af købesummen for den samlede grund, der forholdsmæssigt vedrører grundstykket (den ekstra parcel), vil blive betalt af proventet fra grundstykket (den ekstra parcel), og dermed vil nedsætte kostprisen for den grund, hvorpå varmepumpen er placeret, til kun at være den forholdsmæssige del af grundkøbet. Det er oplyst, at der over varmepriserne er betalt renter og ejendomsskatter for både grundstykket (den ekstra parcel) og den grund, hvorpå varmepumpen er placeret, og at den del heraf, der forholdsmæssigt vedrører grundstykket (den ekstra parcel), vil blive betalt af proventet af grundstykket (den ekstra parcel). Det er endelig oplyst, at resten af proventet fra grundstykket (den ekstra parcel) vil udgøre fri egenkapital og være mere end tilstrækkeligt til om nødvendigt at betale differencen mellem indskudskapitalen og den samlede fratrædelsesaftale.

Sagens parter

Farum Fjernvarme a.m.b.a. (CVR-nr. 10663210) og I/S Vestforbrænding (CVR-nr. 10866111) er parter i sagen.

Høring

Farum Fjernvarme og Vestforbrænding modtog udkast til afgørelse i partshøring den 11. december 2024. Vestforbrænding og Farum Fjernvarme har henholdsvis den 19. december 2024 og den 17. januar 2025 oplyst ikke at have bemærkninger til udkastet til afgørelse.

Retsgrundlag

Varmeforsyningslovens prisregulering

Varmeforsyningslovens prisregulering fremgår primært af lovens § 20, stk. 1, 1. pkt., jf. lovbekendtgørelse nr. 124 af 2. februar 2024. Bestemmelsen har følgende ordlyd:

§ 20. Kollektive varmforsyningsanlæg, industrivirksomheder, kraftvarmeanlæg med en effekt over 25 MW samt geotermiske anlæg m.v. kan i priserne for levering til det indenlandske marked af opvarmet vand, damp eller gas bortset fra naturgas med det formål at levere energi til bygnings opvarmning og forsyning med varmt vand indregne nødvendige udgifter til energi, lønninger og andre driftsomkostninger, efterforskning, administration og salg, omkostninger som følge af pålagte offentlige forpligtelser, herunder omkostninger til energispareaktiviteter efter §§ 28 a, 28 b og 29, samt finansieringsudgifter ved fremmedkapital, herunder ved et statsfinansieret lån, og underskud fra tidligere perioder opstået i forbindelse med etablering og væsentlig udbygning af forsyningssystemerne, jf. dog stk. 7-19 og §§ 20 b, 20 c og 20 e.

Forsyningstilsynets indgrebsbeføjelse

Forsyningstilsynets indgrebsbeføjelse fremgår af varmforsyningslovens § 21, stk. 4. Bestemmelsen har følgende ordlyd:

§ 21. [...]

Stk. 4. Finder Forsyningstilsynet, at tariffer, omkostningsfordeling på anlæg med forenet produktion eller andre betingelser er urimelige eller i strid med bestemmelserne i §§ 20, 20 b eller 20 c, § 28 b, stk. 4, eller regler udstedt i henhold til loven, giver tilsynet, såfremt forholdet ikke gennem forhandling kan bringes til ophør, pålæg om ændring af tariffer, omkostningsfordeling på anlæg med forenet produktion eller betingelser, jf. dog stk. 6 og 7. 1. pkt. finder ikke anvendelse på virksomheder for overskudsvarme, der er omfattet af regler udstedt i medfør af § 20, stk. 19.

Vejledninger og praksis

Energitilsynet tilkendegav den 29. marts 2004 (j.nr. 3/1322-0200-0014) bl.a. følgende vedrørende fri og bunden egenkapital efter varmforsyningsloven:

Energitilsynet drøftede på møde den 29. marts 2004 en udtalelse fra Kammeradvokaten om fri og bunden egenkapital efter varmforsyningsloven. Den fri egenkapital er til selskabets fri disposition og kan derfor frit af ejerne trækkes ud af selskabet, mens en bunden kapital skal forblive i virksomheden eller tilbageføres til forbrugerne. [...]

Kammeradvokaten konkluderer, at der efter varmforsyningsloven skal sondres mellem fri og bunden egenkapital for så vidt angår de virksomheder, som er eller har været omfattet af varmforsyningslovens hvile-i-sig-selv princip (der indebærer, at der som udgangspunkt ikke kan oparbejdes nogen egenkapital ud over den, der er indskudt af ejerne af selskabet).

Ifølge udtalelsen skal følgende beløb henregnes til den fri egenkapital: 1) Egenkapital opsamlet før prisreguleringens ikrafttræden, herunder også kapital opsamlet over priserne før dette tidspunkt, 2) Indskud/forhøjelser af selskabskapitalen efter prisreguleringens ikrafttræden og 3) Forrentning af indskudskapital, som stadig er indestående i selskabet. Det forudsættes, at forrentningen er lovligt opnået ved Gas- og Varmeprisudvalgets / Energitilsynets tiltræden.

Energitilsynet besluttede på mødet at tage Kammeradvokatens udtalelse om fri og bunden egenkapital til efterretning, således at Tilsynets sekretariat i sit videre arbejde med konkrete sager på varmforsyningsområdet bygger på denne udtalelse. [...]

Af vejledning nr. 11093 af 29. april 2008 om administrationsgrundlag for opgørelse af fjernvarmeaktiver pr. 1. marts 1981 fremgår bl.a. følgende:

1. Den 1. marts 1981 trådte den første varmforsyningslov i kraft. Loven indførte "hvile-i-sig-selv" princippet, der siden har været gældende for varmforsyningsvirksomhederne. Varmeforsyningslovene har siden sat snævre grænser for, hvilken kapital ejerne kunne trække ud af virksomhederne.
2. Varmeforsyningsloven regulerer derimod ikke den egenkapital, der var i den enkelte varmforsyningsvirksomhed ved ikrafttræden af den første varmforsyningslov den 1. marts 1981.
3. Opgørelsen af egenkapitalen pr. 1. marts 1981 har derfor især betydning for en ejers adgang til at trække kapital ud ved salg af varmforsyningen og ved forrentning af indskudskapitalen pr. 1. marts 1981.

[...]

Virksomheder, der har et revideret regnskab pr. 1. marts 1981.

11. Hvis virksomhederne i dag har dokumentation i form af et eksisterende revideret regnskab tilbage fra 1. marts 1981, er det relevant at tage stilling til, om et sådant regnskab kan anvendes i anmeldelserne.
12. Varmeforsyningsvirksomhederne overgik til økonomisk regulering efter varmforsyningsloven den 1. marts 1981. Den enkelte virksomheds egenkapital den 1. marts 1981 er således værdien af aktiverne denne dato fratrukket gælden.
13. Har virksomheden således et revideret 1980/81 regnskab kan denne egenkapital således som udgangspunkt lægges til grund for anmeldelsen. [...]

Energitilsynet tilkendegav i afgørelse af 13. december 2004 (j.nr. 3/1322-8901-0243) vedrørende Københavns Energis tjenestemandspensionsforpligtelser i gas- og fjernvarmepriserne bl.a. følgende:

32. Lønninger er omfattet af den udtømmende oplistning af udgiftskategorier i § 20, stk. 1. Der kan næppe være tvivl om, at bestemmelsens lønninger skal forstås i bredere forstand således, at også den til lønnen i tjenesteforholdet knyttede nødvendige pension er løn i varmforsyningslovens forstand, og derfor indregningsberettiget som udgift i priserne for gas og fjernvarme.

Energiklagenævnet tilkendegav i afgørelse af 4. november 2004 (j.nr.: 21-223) bl.a. følgende:

- Nævnet tilføjer dog, at tilsynet har kompetence til at forhindre, at helt eksorbitante poster – som klart ligger uden for den skønssamme, der tilkommer selskabets organer – indregnes som nødvendige omkostninger. [...].

Forsyningstilsynets begrundelse for afgørelsen

Denne sag drejer sig om, hvorvidt en fratrædelsesaftale indgået mellem Farum Fjernvarme og en direktør i selskabet er urimelig eller i strid med varmforsyningslovens prisregulering, jf. varmforsyningslovens § 21, stk. 4, jf. § 20, stk. 1. 1. pkt., som er gengivet i afsnittet vedrørende retsgrundlag.

Der ses ikke i praksis at være taget stilling til spørgsmål om varmforsyningsvirksomheders fratrædelsesaftaler eller betaling af fratrædelsesvederlag, ligesom varmforsyningslovgivningen ikke indeholder specifik regulering heraf.

Udgangspunktet for sagens retlige vurdering er, at løn er en driftsomkostning, som kan indregnes i varmepriserne, jf. varmforsyningslovens § 20, stk. 1. Dette omfatter efter Forsyningstilsynets vurdering alle løndelev, jf. herved afgørelse af 13. december 2004,

som er omtalt i afsnittet vedrørende retsgrundlag, hvori Energitilsynet generelt tilkendegav, at lønbegrebet i varmforsyningslovens § 20, stk. 1, skal forstås i bredere forstand.

Udgangspunktet for sagens retlige vurdering er dernæst, at princippet om, at nødvendige omkostninger kan indregnes i varmeprisen, jf. varmforsyningslovens § 20, stk. 1, overlader varmforsyningsvirksomheders ledelse en generelt bred skønsramme med hensyn til vurdering af, om det er nødvendigt at afholde omkostninger. Efter Forsyningstilsynets vurdering ligger det også uden videre inden for de sædvanlige ledelsesbeføjelser at vurdere behovet for at indgå en aftale med en direktør om udbetaling af et særligt vederlag ved direktørens fratrædelse, og – i fald en sådan aftale anses for nødvendig – at træffe beslutning herom med omkostningseffekt for varmekunderne. Som det eksempelvis fremgår af Energiklagenævnets afgørelse af 4. november 2004, der er omtalt i afsnittet vedrørende retsgrundlag, skal Forsyningstilsynet imidlertid påse og forhindre, at eksorbitante poster, som klart ligger uden for den skønsramme, der følger af de sædvanlige ledelsesbeføjelser, indregnes i varmeprisen.

På den anførte baggrund er det spørgsmål, som Forsyningstilsynet tager stilling til i nærværende sag, ikke, hvorvidt vederlag som følge af Farum Fjernvarmes fratrædelsesaftale med direktøren er omfattet af lønbegrebet i varmforsyningslovens § 20, stk. 1, eller hvorvidt Farum Fjernvarme kunne indgå en fratrædelsesaftale med direktøren, men hvorvidt de omkostninger, der som følge af fratrædelsesaftalen er eller påtænkes indregnet i varmeprisen, er af en størrelsesorden, som klart overskrider den ledelsesmæssige skønsramme, som følger af varmforsyningslovens § 20, stk. 1.

Forsyningstilsynet vurderer, at afklaringen af dette spørgsmål alene vedrører den del af fratrædelsesaftalen, som andrager ca. 1,25 mio. kr. ud af fratrædelsesaftalens samlede ramme på 12 mio. kr. Forsyningstilsynet anser det således for godtgjort, at den øvrige del af fratrædelsesaftalen, dvs. ca. 10,75 mio. kr., er eller blive afholdt af midler, der ikke er reguleret af varmforsyningsloven. Forsyningstilsynet lægger i denne henseende vægt på, at det følger af Energitilsynets tilkendegivelse af 29. marts 2004 om fri og bunden egenkapital efter varmforsyningsloven, som er omtalt i afsnittet vedrørende retsgrundlag, at varmforsyningslovens prisregulering ikke regulerer egenkapital opsamlet i Farum Fjernvarme før prisreguleringens ikrafttræden den 1. marts 1981, idet sådan kapital således er til selskabets fri disposition og af ejerne frit trækkes ud af selskabet. Forsyningstilsynet lægger endvidere vægt på, at efter vejledning nr. 11093 af 29. april 2008 om administrationsgrundlag for opgørelse af fjernvarmeaktiver pr. 1. marts 1981, som er omtalt i afsnittet vedrørende retsgrundlag, kan Farum Fjernvarmes opgørelse af fri kapital pr. 1. marts 1981 bl.a. tage udgangspunkt i den på det tidspunkt bogførte kapital på baggrund af et revideret regnskab. Forsyningstilsynet lægger dernæst vægt på, at Vestforbrænding i sagen har fremlagt Farum Fjernvarmes reviderede årsregnskaber for 1980/81 og 1981/82, hvor der i passivopgørelsen under overskriften "Egenkapital" er anført et beløb på ca. 10,75 mio. kr. benævnt "Andelskapital", og at der i Farum Fjernvarmes årsregnskab for 2023 optræder ligeledes under passivopgørelsen et stort set enslydende beløb benævnt "Egenkapital". Forsyningstilsynet lægger desuden vægt på, at Vestforbrænding har oplyst, at kapitalen på ca. 10,75 mio. kr. hidrørende fra Farum Fjernvarme kan og vil blive likviditetsgjort, hvilket ultimativt vil ske via Vestforbrændings egne frie midler. Forsyningstilsynet lægger endelig vægt på, at Vestforbrænding har oplyst, at kapitalen på ca. 10,75 mio. kr. hidrørende fra Farum

Fjernvarme i sin helhed vil blive anvendt til at afvikle fratrædelsesaftalen med direktøren.

Forsyningstilsynet kan ikke udelukke, at værdien af det grundstykke, som er omtalt af Vestforbrænding, jf. afsnittet om sagsfremstilling, kan udgøre fri kapital (som anført af Vestforbrænding), og at det dermed eventuelt kunne finansiere den resterende del af fratrædelsesaftalen, dvs. ca. 1,25 mio. kr. De foreliggende oplysninger om grundstykket er dog af en karakter, som bevirker, at dette ikke kan afgøres.

Forsyningstilsynet finder imidlertid, at der ikke er behov for at forlænge sagsbehandlingen med henblik på at afklare oplysningerne om grundstykket, idet den resterende del af fratrædelsesaftalen, dvs. ca. 1,25 mio. kr., vurderes at være af en sådan størrelsesorden, at beløbet i det konkrete tilfælde under alle omstændigheder vil kunne indregnes som en nødvendig omkostning, jf. varmforsyningslovens § 20, stk. 1.

Som tidligere nævnt regulerer varmforsyningslovgivningen ikke specifikt varmforsyningsevireksamheders fratrædelsesaftaler eller betaling af fratrædelsesvederlag. Forsyningstilsynets vurdering tager derfor i henseende til vurderingen af den resterende del af fratrædelsesaftalen med direktøren, dvs. ca. 1,25 mio. kr., udgangspunkt i anbefalinger om vederlagspolitikker, herunder ledelsens vederlag, for primært børsnoterede selskaber fra Komitéen for god Selskabsledelse (herefter Komitéen). Komitéen er et uafhængigt organ med medlemmer udpeget af Erhvervsministeren. Forsyningstilsynet lægger herefter vægt på, at Komitéen anbefaler, at den samlede værdi af vederlag for opsigelsesperioden inkl. fratrædelsesgodtgørelse ved et direktionsmedlems fratræden ikke overstiger to års vederlag inkl. alle vederlagsandele. Forsyningstilsynet lægger endvidere vægt på, at den resterende del af fratrædelsesaftalen, som indregnes i varmeprisen, dvs. ca. 1,25 mio. kr., ikke overstiger Komitéens anbefaling vedrørende vederlag for opsigelsesperioden.

På den anførte baggrund finder Forsyningstilsynet samlet set, at Farum Fjernvarme fratrædelsesaftale med direktøren ikke medfører varmepriser eller andre betingelser, som er urimelige eller i strid med varmforsyningslovens prisregulering. Dette navnlig henset det oplyste om, at den omtalte frie kapital på ca. 10,75 mio. kr. hidrørende fra Farum Fjernvarme i sin helhed vil blive anvendt til at afvikle fratrædelsesaftalen med direktøren.

Orientering om offentliggørelse af afgørelse

Afgørelsen vil blive offentliggjort i Forsyningstilsynets afgørelsesdatabase www.afg.forsyningstilsynet.dk.

Med venlig hilsen

Henriette Bytoft Flügge
Kontorchef